

Изази суботом.

Цијена:

За прву ГОРУ и АУ-
СТРО УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по-
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За сва остала земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по-
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И БЊИЖЕВНОСТ.

Прегледа штампана се у шта-
леним писмама непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца“ на Цетиње, а може
се и картом унутрњом на
пошту у Котор. Доноси ши-
ду се уредништво. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће а
на дуж вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 14 децембра.

Многи велики листови свјетски, наине француски, поздравили су благодатну наредбу Књаза и Господара нашега о сађењу лозе и маслине по Црној Гори, не само као чин важан по нашу државу и достојан чин просвјетљенијих владара, но му придају и још виши значај са гледишта међународних прилика јевропских, те налазе у томе велику потврду општег уздања у јевропски мир. Они с правом увиђају, да тако поуздани зналац свагдашњег политичког положаја свјетскога, још сувише потпомогнут тако драгоценим пријатељским везама, не би свом народу задавао тако замашног рада, коме ће требати бар десет година до првијех плодова, да није увјерен, колико може постићи човјечи ум, да тај рад неће наићи на кобне сметње са каквих великих међународних потреба.

Исто тако ти листови хвале том приликом „патријархални“ начини владавине у нашој држави, гдје један узвишени ум наређује свијем, а сви радо и весело слушају, знајући да је свака таква наредба тим благодатнија по свакога, што је боље и брже изврши. Само таков облик владавине доушита, да једна моћна ријеч покрене сав ејдан народ на тако голем рад, за који би иначе требало вјековитог учења и обавјештавања, док би можда тек треће покољење прегло да учини оно што му је највиша корист. Да измјеримо, колико нам то признање вриједи, ваља забиљежити, да су то као најгледније новине високо просвјетљених јевропских република, Француске и Швајцарске.

* * *

Користећи се поузданим миром, јевропске државе хитају све, да доведу у ред и да утврде међународна јемства за замјену својих производа, углављујући између се трговачке уговоре. Прошле недеље нам је јављено да су примљени такви уговори у Берлину, у Риму, у Бечу и Будапешти, све с Турском, неки и са Бугарском. Јутрос нам се јавља из Беча да ће

брзо отпочети договори о обнови уговора о трговини и пријатељству између Аустро Угарске и Србије.

Но о најзамашнијим договорима јавно нам је наш бечки гласноша само почетак, има већ мјесец дана, на више ништа, и саме иначе доста горворљиве бечке новине о томе муком муче. То је договор између Аустро Угарске и Немачке у Бечу. Тај уговор је превелика потреба, највише Угарској за извоз сировине. Досадашњи је уговор тако недовољан био тој страни, да је неких пута тога ради пријетила погубао и самом политичком пријатељству.

Поред све тајности у којој се држи вијећање око тога, ипак су француски листови одмах у почетку дознали — или погодили, јер сва је прилика да је тако —, да је највиша мука око тога, како да се обиђе члан 11 немачко-француског трговачког уговора од год. 1871, којим су обје уговорнице обвезале се једна другој, да ни једна неће другој држави уступити никакве користи у трговачком промету, а да је не да и својој тадашњој уговорници. Дакле, што би год Немачка допустила сад Аустро Угарској, тим би се исто користила и Француска, а тим би се промашно смјер, јер аустро угарске израде не могу се никад утврдити с францускијем, у једнаким погодбама. Као што исти листови дознају, наумиле су бечке уговорнице доскочити тој невољи склапањем царинске заједнице (Zollverein), у коју би, ако се жива роди, по прилици ушла и трећа другарица, Италија, али једнак, или брзо; надају се да томе неће много сметати јутрошња изјава пошт. Г. Кристнија о „слободној трговини“.

Париски лист Le Temps од 15 и, по њему, бечки Correspondance de l'Est од 16 децембра (по нов.) доијели су извјештај о наредби Књаза и Господара нашега за сађење лозе и маслине. У том извјештају придају се Његову Височанству неке ријечи, које на Господар није рекао, а ти листови овако их прика-

зују: „Сав свијет зна да сте ви храбри јунаци, и да нема ни једног међу вама, који не би био паредан гађати Турчина и ојечи му главу; но кажу, и то је истина, да сте рђави радишци“ и т. д.

У нашем допису из Данилова Града од 4 новембра (Радио, браћо: Књаз ради), у 46-ом броју „Гласа Црногорца“ од 10 новембра о. г. објављена је наредба Његова Височанства и ријечи које је Господар том приликом изговорио. Ту нема ни спомена о гађању Турака ни о ојечењу турских глава. На против, познато је цијелом свијету, да црногорски закони исто тако казне убиство Турчина, као и убиство Црногорца. Црногорац, који убије Турчина, осуђује се на смрт и стријеља се, нема му милости. То су ови листови сметули с ума, иначе се не би онако огријешили о истину. Уз напомену на речени број нашег листа овлашћени смо накнадно извјештај поменутих листова категорично демонтирати, као неистинит.

ИЗ НОВИНА.

У брзојавима прошлога броја нашег листа споменути чланак „Одјеков“ о „Меморандуму краљице Наталије“, гласи:

Народна скупштина имала је пред собом у својој сједници од 30. новембра једно питање врло деликатне природе. Њ. В. Краљица Наталија обратила се била Народној Представници Меморандумом, у којем тражи да оно својим ријешањем узвиси сметње које не допуштају Матери Краља Србије, да се састаје са Својим узвишеним сином и да му посвети Своје материнско старање.

Намјера Њ. В. Краљице Матере да учини овај корак била је већ од извјесног времена позната. И преко неких изних и преко сраних јавних гласила било је објављено не само да ће Мати Краља Србије подијети Народној Скупштини на рјешавање питање о Својим односима са узвишеним Лој сином, већ шта више и то какве ће природе бити овај акт. Њ. Величанства; која ће питања он покренути и на какве ће аргументацији бити заснован. Знало се не само да Њ. В. прилаже Својем меморандуму многобројна документа, већ шта више и чија су и која су у тој

приложеној збирци, као и шта је све из ње изостало.

Није дакле ни мало чудо, што је Влада Краљевска, пред таквим стањем ствари, сматрала за своју дужност да упозна из раније Њ. В. са гледиштем које мисли заузети, ако би обзнањена намјера Њ. В. била у дјело приведена, у толико прије што је ово гледиште било одрђено јасним и прецизним уставним наређењима, и што се дакле ни пред каквим околностима и ни под којим погодбама није дало измијенити. Уставом земаљским предвиђено је и расправљено: ко се има старати о васпитању малолетнога Краља у сваком могућем случају. А нема никакве сумње да је онај, коме Устав даје право да управља васпитањем Краља, позван у првом реду да рјешава какви ће бити припадни односи Краља са осталим члановима Дома Краљевског.

Од нас је далеко свака помисао да тврдимо, да пред оваким одредбама уставним Народна Скупштина треба да се одрече сваког интересовања за васпитање младог Краља Србије. Не, јер питање како ће се Краљ Србије васпитати стоји у тијесној вези са судбином наше отаџбине и са будућношћу цјелокупног Српства. Али баш и кад би се каквим злим удесом појавила потреба да народ српски преко својега Представничтва изрече своју ријеч о овом питању, кад би ванредни узроци дали довољно побуда да се подвргне критици начин којим Отац Краља Србије врши Уставом повјерено Му право, у таквом случају била би надлежна једино Велика Народна Скупштина, која би се тада наша пред једним од случајева предвиђених тач. 5. чл. 131. Устава.

Стојећи цврсто на уставном земљишту Влада није пропустила извјестити Њ. В. Краљицу Наталију, да ће она, у случају ако се Њ. В. обрати Нар. Скупштини, заступати гледиште да Скупштина треба да прече на дневни ред преко такве тражње, Влада је даље преставила Њ. В. како би такав поступак од њезине стране био не у један, и како би он могао имати само неповољних посљедица. Г. ђенерал Саван Грујић, предједник министарскога савјета молио је у неколико својих писама Њ. В., да у интересу, одустане од Своје намјере, и да питања тако деликатне природе не излаже дискусији у крилу Скупштине и у јавном мишљу. Не заборављајући при томе колико је основана и оправдана жеља Њ. В. да се са својим узвишеним Сином може чешће састајати, г. ђенерал Грујић не само да није пропустио нагласити како Влада није ни у колико противна овој жељи Краљице Наталије, већ је шта више, по овлашћењу Краљевскога Намјесничтва, дао своју ријеч, Њ. В., да ће се настати код Њ. В. Краља-Оца, да се одношаји Ње-

Хармиона потрча к вратима и поче прилушкивати, на погледа низ дугачки, мрачни, коридор. Кроз часак врати се, метнувши прст на уста.

То је царица, — прошанута она врло брзо. Царица се сама неће уза стубе. Чух како рече дворкињи Ири да је остави саму. Неће бити добро ако ме заста-не ође, у ови час ноћи. То би могло про-извести какву сумњу. Што иде овамо за бога? Куда ћу се ја скрити?

— Ја погледах око себе. На дну собе бјеше завјеса, која покриваше једну просторију, која бјеше исјечена у дувару, же чувах моје папирусе и астрономске инструменте.

— Брже овамо! рекох ја, и она се увуче у дувар, на спушти за собом завјесу. Тад и ја скрх списак осуђених на смрт испод моје аљине, на прси, и сједох да читам своје папирусе. У то вријеме чух шуштање женских аљина и лаки ударац у врата.

— Узеши ко си да си, одговорих ја. Врата се отворише и узеде Клеопатра у царскоме оједу. Тамне косе падаху јој низ плећи, а на глави сијаше једна царска змија.*)

— Заста Хармакиза, рече она, сиједајући на столицу, — тежак је пут који води на небо! Ах, ја сам се страшно уморила! како су твоје стубе високе. Али, драги мој астрономе, ја сам те жељела виђети у твоје жилишту.

— То је за мене велика част Царице, одговорих ја, клањајући се.

* Златна змија био је царски знак владалаца од Јегипта, као што данашњи владаци носе круну.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

КЛЕОПАТРА

Роман од Рајдера Хагарда

превео Д. Ђ.

Глава XII.

(Клеопатра долази у Хармакизову авједарницу и дарива му своју дружбу.)

Већ и ти дође Хармиона. Зашто тако доцка? прича даље Хармакиза.

— Нијесам могла пријед, мој господи не. Нијесам могла оставити Клеопатру, која је сувоћ била страшно збуњена. Ја незнам што то може значити. Чудиовате ствари долазе јој на памет и ја не могу знати к чему она тежи, што ли жели.

— Добро, добро. Доста је разговора о Клеопатри, но јес ли виђела нашега егрца?

— Виђела сам га Царствени Хармакизе.

— Јели код тебе потоњи списак?

— Јест. Ево га. И она извади испод аљина списак, који бјеше скрива на своје груди. — Ово је списак онијех који морају погинути тај час, чим Клеопатра буде убијена. Међу њима немој заборавити име старога Гада Бронуса. Жао ми га је, јер смо у доброме пријатељству; али тако мора бити. Овако рече Хармиона.

— Истина је. Кад људи свршавају своје рачуне, они ништа не опраштају, а наши су рачуни велики. Али што мора бити, нека буде. Што имаш још причати?

— Ево списак онијех које морамо пош-

тећети, као наше другове, или као оне, који се још колебају. А ево списак градова који се морају побунити, чим до њихових врата дође глас о Клеопатриној смрти.

— Добро. Али молим те какви ми каквим начином мора Клеопатра умријети? Како си ти то ријешила? Мора ли баш по сваки начин погинути од моје руке?

— Да како да мора, мој господине, одговори она, и у гласу њеноме звучаше велика љутина. Без сумње моје господар рад бити да његова рука ослободи земљу од ове пријеварне и неморалне женске, и ударом своје руке да раскине ланце, који су свезали слободу Мисира.

— Не говори тако о њевојко, одговорих ја; — ти добро знаш да се ја не радујем. Ја сам принуђен на ови поступак силом околностих и под притиском обећања, која дадох. Зар није могуће да она буде отрована? Зар се не може подмити ти који свух да је убије? Мојој је души противна та крвава расправа. Право ти рећи, ја се чудим како можеш тако ладнокрвно зборити о пријеварноме убиству оне, која те толико љуби, и ако знаш да је она ала жена.

— Мене се чини да је мој господи одвећ љезав и да заборавља величину онога часа, који зависи од смрти Клеопатрине. Слушај, Хармакизе! Ти то мораш извршити и само о ти, а више нико. Ја бих је сама пробала, али је моја рука зато слаба. Отровати је није могуће, јер сваки задогај, који заложи, и сваку кац, коју пије окунају најирво три човјека, које није могуће подмитити. Евиљусма из њене страже не можемо се повјерити. Двојица од њих

истина заклели су нам се, али трећег није могуће придобити, и њега морамо убити. Сјутра ноћу, у три сата по поноћи, при изласку Бонау, мораш подићи барјак да је рат свршен. Полијес тога, као што је уговорено, мојом помоћу и помоћу државног печата, узећеш у руку царичину собу. Сјутра, у само свитање, морају отићи из Александрије лађе к легионима. Ти ћеш удецити тако пред њом као да звијезде кажу да она мора тако учинити. Ти ћеш то предказање написати на папирусу, на јој дати да чита. Кад њена наљба буде прикована при папирусу, ти ћеш је ударити ножем озад; али тако јавно да мора одма умријети. Гледај добро да те у тај час рука не пада. Пошто то свршиш узећеш царски печат и узећеш онамо, же се налази свух. Сви други би ће у одуштву. Ако нађеш на какву сметњу, с његове стране, али мислим да тога неће бити, а ти га одма мораш убити. Тада ћу ти и ја доћи у среташе и отић ћемо заједно к Паулусу; а јаћу се већ постарати да он не буде њан и научи ћу га како ваља радити. Он, и они који буду с њим, отворит ће врата, и Сена, са пет стотина одабраних људи који ће чека-ти спремно, ући ће и ударати на успаване легионаре и све их пробошти мачевима. Све ће се то свршити врло лако, ако страх који није достојан једнога мушкарца, не узеше у твоје срце. Што је то један ударац ножем? Ама баш ништа и од њега зависи судба не само Мисира, него и цијелога свијета.

— Тес! — рекох ја. Што је оно? Чујем неки шум.

зани према узвишеном Јој Сину што при- је регулацију.

Али Н. В. Краљица Наталија није се дала одвратити од Своје памјере. У Субо- ту 24. новембра меморандум Њезин, којем су приложена многобројна документа, био је предан г. председнику Народне Скуп- штине.

Што је све изложено у томе мемо- рандуму; из којег се види, чија су и на која се питања односе питања која су њему приложена, — не можемо знати поуздано, јер је Скупштина ово питање расправљала у тајној сједници. Али сва- како према оном што је до данас избило у јавност, ми можемо само претпостави- ти Народној Скупштини, што није допустила никакву јавну дискусију у својој средини поводом овога питања, избјегавајући тако сваку солидарност са његовим публикава- њем и сваку моралну одговорност за све могуће последице такве публикације.

Одлука донесена у тајној сједници Народне Скупштине од 30. новембра поз- ната је. Народна Скупштина изјављује да: „Пошто нема закона, на основу којег би Народна Скупштина могла да цијени и доноси одлуку о предмету ове жалбе по- што даље оно, што је и у колико је о томе одређено Уставом, не подлежи ре- шавању редовне Народне Скупштине, — то Народна Скупштина ову жалбу и није могла узети у поступак, него прелази преко ње на дневни ред. Но у исто вријеме Народна Скупштина, побуђена овим актом, изјављује жељу, да влада у споразуму са Краљевским Намјесништвом на- ступи, да се отклоне штетне последице, које развија Краљевских родитеља до- носи по интересе земље и углед Престола.“

Донесени оваку одлуку Народна је Скупштина остала строго на земљишту Уставном, понашајући у исто вријеме да правилно схвати свој положај као Парламе- нта, и да води подједнако рачуна и о својем властитом достојанству и аутори- тету и о достојанству и ауторитету дру- гих представника врховне власти земаљске. Парламентарна монархијска влада је за- синована на споразумном хармоничном раду Круне и Нар. Представништва између којих стоји као нека кочка министарски кабинет. Тај кабинет министарски упознаје Н. Пред- ставништво са жељама и смјеровима које Круна гаји, и у исто вријеме он служи као тумач код Круне оних жеља које са јављају у крилу Нар. Представништва и које су овлашћени представник жеља и идеала народних. И Народна Скупштина доноси своју одлуку поводом овог пита- ња, одлуку којом констатира да она по Уставу није овлашћена решавати о њему и да није вољна прекорачавати оне гра- нице које је Устав обилежно ради њези- ном, изјављује Влади и преко ње Краље- вском Намјесништву своју патриотску жељу да се од Престола и од Отаџбине отклоне све штетне последице које потичу из расправе Краљевских Родитеља. А као што се из оног што смо напријед изнијели може јасно увијети, Народна је Скупштина овом својом жељом изашла на суверену ранје већ исказаној жељи Краљевскога Намје- сништва и Владе.

На Краљевим је Родитељима да и Они разуму ову жељу, и да је задовоље, жртвујући своје личне осјећања узвишеним интересима Престола и Отаџбине.

Резолуција, коју је донијела Народна Скупштина на меморандум Њезог Величанства Краљице Наталије, гласи:

— Зар збиља? Али на твоје тамноме лицу види се нека зловоља. Ти си сувише млад и лијепо, па је грешта да се предаш таквој сувошарној занату, Хармакизе! Ааа, а ово што је? Ти си бачио мој вијенац од ружа међу твоје зарђале инструменте. Многи царени чували би га са највећом љубављу међу најдрагоцијеније своје круне, а ти си га бачио као ништаву ствар!

— Какав си ти мушкарац! Али чекај, а што је ово? Марама којом женскиње у- браћају главу! О Хармакизе, кажи ми как- вим је начином дошла оје? Зар и наши несрећни женски убрађачи спадају међу оруђа твоје високе службе? Стиди се. Чиним се да сам те затекла изненада! Зар збиља проводиш самном лукавство?

— Није тако, царствена Клеопатро, проговорих ја, и окренух се да видим ма- раму, којој донета ту не бјеше мјесто. Право да речем ја незнам каквим је на- чином дошла оје ова криетина. Можда је пала којој од женскиња, које су собу сиремале.

— Да, да, бит ће тако, одговори Клеопатра, смијући се као жуборећи по- точић. Донета робиње, које спремају себе и пиају такве мараме од најтање и нај- чиштије свиле, која толико злата ваља ко- лико је она тешка. И ја се не бих поети- љела да овакву мараму метнем на главу. При томе чини ми се да ми је ова марама позната. — Тада је метну око врата, па јој поче гладити крајеве својих бијелијем претићима и рече: можда се тебе чини да нијесам достојна ову мараму држати на себе, па ти је ево. Уами је Хармакизе и

„Пошто нема закона, на основу ко- јег би Народна Скупштина могла да ци- јени одлуку о предмету оне жалбе; пошто даље оно, што је и у колико је о томе одређено Уставом, не подлежи решавању редовне Народне Скупштине — то Наро- дна Скупштина ову жалбу није могла узети у поступак, него прелази преко ње на дневни ред.“

Но у исто вријеме Народна Скуп- штина, побуђена овим актом, изјављује жељу, да влада у споразуму са Краљевским Намјесништвом наступи, да се отклоне штетне последице, које развија Кра- љевских родитеља доноси по интересе земље и углед Престола.“

ДОПИСИ.

Планина Пивска. 29 новембра. — Изгоре кућа Станише, Баја и Милоша Гаговића. Сва три имали су једну велику и добру кућу, у истој око 600. багања жита и све друго очем су ова три домаћина живјела те се на горњи бој куће наводило, те тако 26 чељади оства на голу раван без паваке, аљина и покућа. Кућа је изгорела око 1 уре пред сванућем на су једва и сама чељад избјегала из ватре боса и гола а неко и без канице на главу.

Ах, у једној ли су невољи иети у овако зимње доба, код лијене своје куће сељачке и опреме зимње, па на један пут без тога, сувише што је оно мјесто пла- нинско као што му и само име каже ће људи зими једва се издрже код своје гото- ве наваке, а како ли да је ту зими могуће што зарадити да се презими, па ћесу и подобни радити, а камоли нека чељад.

О. Н.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 14 децембра.

(Из Двора.) Његова Свјетлост. Књаз Нашљедник Данило, пошао је у сриједу у лов, у Зегу.

Књаз Нашљедник навик је радо ловио хитар лов, што је и Свјетлим Родитељима и сваком Црногорцу мно- го мило, јер то је најплеменитија заба- ва, најдостојнија особито владаћих личности. Он много користи здрављу и одржава и развија ону ведрину душе и одлучност карактера, која је толико потребна владоцима. Од скоро је у Књаза Нашљедника ловачка воља још јача, од како су му стигле из Лондона двије пушке, најсавршеније израде са- даншње пушкарске вјештине, двије не- проманице, по разумије се, само у таквијем рукама и пред таким оком.

Свјетли ловац вратио се на Це- тиње јучер по подне, са богатим ловом и, хвала Богу, у све љеншем здрављу, све дивнијој младости.

(+ Књазу Ђорђу А. Карађорђе- вићу) давали су двогодишњи парастос, у цркви цетињског намастира, Њег. Свјетлост Књаз Петар А. Карађорђе- вић и Г. Аца Николајевић, у сриједу, 12 децембра, на св. Спиридона. Цр-

метни је у њедра, али колико је могуће ближе срцу.

Ја узех проклету мараму и прогово- рих неке ријечи, које немогу оје записати. Изидох затијем на тарапу, окле сам гле- дао на звијезде, заматах мараму у клубко и бачих је на све четри стране. Тада се предивна царница грохотом насмија.

— А што учини? Помисли што би рекла она особа, којој та марама припада, кад би виђела што си учинио са усмено- ном њене љубави. Но може бит да би тако поступио и с мојијем вијенцем. По- гледај, руже веку; баца га. — За тијем се примаче, подиже вјенац и даде ми га у руке.

У тај час бјех тако ердит да сам био готов испунити њене ријечи; т. ј. послати вијенац за марамом, али се раз- мислих.

— Воже сачувај, рекох ја, ово је Царичин дар, сачувају га на свагда као усмену. Кад изрекох ове ријечи покрону се звијеза за којом бјеше скривена Хар- миона. Тај час се покајох што изрекох ове проклете ријечи.

— Велика хвала Цару љубави за такву малешну милост, одговори Клеопатра, и чудновато ме погледа.

— Нека је доста пале; а сад ајдемо на балкон да ми што год причам о тајнама твојијех звијезда. Ја сам вада љубила звијезде, — чисте, свијетле, ладне које стоје далеко од наших грозничавих брига. Тамо бих жељела живјети, покојећи се на крилу тамне ноћи. Тамо бих заборавила моје ништаво ја и вјечно гледала безгра- ничне просторије, које гледају њадама

квени обред свршио је преосвештени Митрополит Г. Митрофан. Многи при- јатељи, поштоваоци и знанци дошли су да учине пошту усомени незаборав- љеног покојника.

(Из Подгорице) примили смо, при завршетку листа, дописе о светко- вини имен-дана Господарева и о из- бору кмета. Донијећемо га у другом броју.

(Објава највише наредбе.) При- мили смо дописе из Вир-Пазара, од нашег редовног дописника, у ком се јавља, како је 1. о. м. председник министарства, Г. Вожа Петровић, до- шао на Вир и сакупљеним главарима објавио највишу наредбу о сађењу лозе и маслине. Како је био пазарни дан, објава се брзо рашчула по народу, који је радо и весело прихватио рије- чи Госп. Вожа. Још је објавио Г. Вожа, да ће до године једна полочри- вредна комисија обилазити сву Црну Гору и прегледати, како је ко радио земљу и његовао животињу, те ће се према томе дијелити награде. У својој наредби командирима II бригаде рекао је бригадир војвода Машо Ђуровић: Као год што су у вријеме рата писали добре јунаке у прву класу, и према томе награђивали, тако исто од сада ваља писати добре раднике.

(Парастос.) Као што је јављено, био је, 10 дец., годишњи именок. Ми тр у Пламеницу, у влашкој цркви, на коме бјеху сви покојнички пријатељи и поштоватељи. — Истога дана био је парастос у Црмници, у Вољевићима, у породичком кругу.

(Повреда границе.) Као што су стране новине јавиле, пренили су прошле недјеље неки Малисори нашу границу на Бојани и дошло је до крвава сукоба са нашим стражом. То се десило овако: На- шој стражи је наређено, да не пушта пре- ко границе никакве стоке, ради заразне болести у Арбанији. Прошле недјеље пре- гјерају неки Малисори стоку преко наше границе, а кад их стражар устави, они га убише из пушака. На то пригрча- ше наши из околне и потјераше Малисо- ре преко границе, а стока им остане у нашој граници. У том пријегону брат убијеног стражара нашег убије једног Малисора те замијени главу братовљу. Сјутра дан опет се примачне чета ма- лисорска нашој граници, по без стоке, гађаху се с нашим стражарима, и ранише једнога, по не тешко: О томе је одмах јављено валији скадарском, те је послао на мјесто, свога повјереника коме је предата задржата стока мали- сорска. Валија је добио заповијест од Порте да обиђе села малисорска дуж границе и да кривце казни.

(„Јарослав“), тај велики руски дар допловио је у уторник у бојански при-

мирних очи. И ко би могао знати Харма- кизе? Може бит да те исте звијезде при- мају учешће у нашем бићу, да су свезане с нама невидимима везама природе и да носе на себе нашу судбину. Сјећаш ли се оне грчке приче која каже како се је један претворио у звијезду? Може бит да у тој причи има и истине. Може бит да су оне мале звијезде — душе људих; али које су очишћене и просвијетљене и живе у небесним висинама, у блаженству и миру, да отуда гледају трудове своје мајке земље? Или су оне свјетлици, који су објешени високо на својој небесноме, па да какво божанство, које лети на крилима ноћи, дотакне се до њих својим бесмртним опћем, па да се сви запале њему у сртање? Откриј ми тајне твоје премудрости и причај ми о чудесима васелене, јер је моје знање врло мало. Срце је моје про- страшно и желим га ванувити. Ја имам доста разума, али не могу наћи онога ко би га просвијетлио.

Ја рад бјех пријећи на озбиљан ра- зговор, па зато испричах Клеопатри све што сам знао. Казах јој да је небо саста- вљено из житке масе, која окружава нашу земљу и која почиња на еластичним вазду- шним подупирачима, и да се над земљом налази небесни океан Нејт, у којему се крећу планете, као лађе, по својој свије- тлој орбити. Казах јој и то како, у- сљед кретања небесних тијела, планета која се зове Донау (Венера) кад излази у јутро, опет се враћа те излази у вече и тада се зове Бонау. *) Док сам ја причао

*) Из овога се види да је старим Јегипћанима познато било кретање звијезда.

стан Св. Јована, гдје се уставно да искрца жито.

(Миса.) У четвртак, на први дан Божић западне цркве, била је свеча- на миса у католичкој богомољи на Це- тињу. Служио је преч. отац Петар Жанство, парох зубачки, кога је на то одредио пресвијетли Прабискуп барски. Канела бјеше пуна побожних кршћана.

(Читаоница Цетињска) држала је своју редовну главну скупштину у не- дјељу и у понедјељник 9. и 10. о. м. Ми ћемо у броју овога листа, који долази, донијети опширан извјештај. За сад можемо само толико јавити, да се наша Читаоница налази у најпо- вољнијем стању.

(Друга свечана бесједа.) Дру- штво Читаонице Цетињске приређује 16. о. м. у славу имен-дана Његове Свјетлости Књаза-Нашљедника другу своју свечану бесједу. Надамо се, да ће и ова бесједа непасти исто онако сјајно као и прва, а да ће бити добро посјећена, о томе не сумњамо. Про- грам је богат и одабран, сви комади за нас скроз нови, као што се види међу огласима овога листа.

(Духовне бесједе изван цркве.) У недјељу 16. децембра говориће про- повијед, ученик трећег разреда Бого- словског учитељске школе: Јован С. Леквић, „о среброљубљу“ на тему: „не можете Богу работати и мамонџ“ (Мат. 6. 18.)

Исте нећеље држати ће критику Перо Мартиновић на проповијед Јова- на П. Пешкића говорену прошле неће- ље, коју ће Ј. Пешкић бранити с мјеста.

Књижевност.

Разумјели смо с пријатељске стра- не, да нам је давно послата на приказ књига Г. дра Милеика Весвића: „Кривична одговорност у свјетлости науке.“

Нека је на знање госп. писцу и издавачу, да књига није стигла у на- ше руке.

Изашта је из штампане и наводи се на продају у књијарници Марка Ј. Иванише- вића на Цетињу

Календар црногорски Грлица за г. 1891.

Осим календарског дијела у њему се налази Височанствени књажевски Дом црногорски и Царски Дом руски, војена, гра- љанска и црквена поглаварства у Црној Гори, и сви важнији догађаји, који су се у држави збили г. 1890. те.

Најпослије долазе ови редови:
1. Милош, Иван и Милан, каатада од Ј. Сундечића.

2. У чему живимо? Од Дра П. Миљана и ња.

и гледао на звијезде она је мирно сјеђела, обрлини кољена рукама, и наљњиво ми је гледала у лице.

— Да, прекиде ми она разговор. Таквим начином Венера се види и на јутарњему и на вечерњему небосклону. Она се налази свуда, и ако јој је нај- милија ноћ. Чини ми се да ти се не до- лада што ја употребљавам латинске називе; па ајде да говоримо на староме Мисиревоме језику, којег врло добро знам, — ја прва од свијех Лагида. — А сад, (продужи она разговор мојијем језиком са- лким туђим гласоударом, од којег јој ријеч добијаше још вишу еласт), доста је разговора о звијездама, које су врло промијсливе и може бит и у овај час пре- деслажују несрећу мене, или тебе, или нама обојици. Исташа мене је мило слушати твоје приче о звијездама, јер тада се макне с твога чепа туга и твоје лице постане живо и човјечно. Хармакизе, ти си сувише млад за тако озбиљан рад, и мене се чини да бих ти могла наћи при- јатније занимање. Младост долази само један пут и зашто да је губиш у тим досадним размислићима? Доћ ће вријеме и за такав рад онда кад не будеш за други способан. Колико ти је година?

— Двадесет и шест. Родио сам се у први мјесец Шому, у љетње вријеме, трећи дан истога мјесеца.

— Тако? Дакле ми смо вршњаци дан у дан. И мене је двадесет и шест го- дина, и ја сам се родила трећи дан првога мјесеца Шому. Да, ми оба имамо право да речемо онијесма који су нас родили да се не могу застијети од нас. Ано сам ја

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

— († Вилим III. пошљедњи Оранцац.) У тихом краљевском двору Лу умро је 12 новембра у јутро након дуготрајног и тешког боловања задњи мушки потомак велеславне оранске куће, Вилим III. краљ холандски. Умро је само три дана иза како је његова супруга, краљица Ема положила свечану присегу као регентика, којом су је прогласили усљед неизлечиве болести краљеве.

Краљ Вилим III. родио се је 19. вељаче 1817. као најстарији син краља Вилима II. и краљице Ане Павловне, сестре цара Николе. Владу је напустио 17. ожујка 1849., неколико мјесеца иза проглашења либералног устава, који је топло подупирао. Тецајем своје 40 годишње владе он је остао вјеран овим начелом, поштујући слободни развитак парламентарних и уставних институција. Он је поправио правосуђе и управу, подигао и проширио трговину и промет, даначе дао је своју цивилну листу за 400.000 флор. редуцирати, да поправи финансије државе. Прогласив вјерску толеранцију, пристао је на то, да папнска власт узостави и Низоземској црквену хијерхију. За његове владе изведена је велика канализација, осушен Zuuderzee, саграђене су жељезнице и подигнуто господарство. За кримског рата био је неутралан. Законом од 8. колозова 1854. докинуто је с 1. сјечном 1860. у низоземској источној Индији ропство год. 1861. и 1862. дошао је у Париз у посјете Наполеону III. и пристао на конгрес, што га је цар сновао. По распаду њемачког савеза 1866., он је велеводино Ауксесбургску и војводину Луненбургску излучио из њемачке свезе. Кад је г. 1867. гледа Француска да купи Луксембург, узротивида се је томе Прусија, те је Луксембург проглашен неутралним уз суверенитет оранске куће. Г. 1873. бориле су се холандске чете сретно против ачинског султана. Краљ Вилим био је први пут оженин од 18. лиња 1839 с принцезом Софијом вуртембергском, која му је родила два сина, Вилима и Александра. Обојица су умрла прије њега, Вилим са 39, Александер с 34 године. Г. 1879. оженио се је краљ Вилим с принцесом Емом од Валдека, а из тог брака потиче 31. колозова 1880. рођена принцеса Вилхелмина, која је по уставу данас краљица, почим ће до њезине пунољетности њезина мајка бити регентика. У Луксембургу ступа по уставу на владу старији огранак насавске куће, војвода Адолф Насавски, који је г. 1866. изгубио своје насавско пријестоље. Његов син и пресумтивни нашљедник, принц Вилим, био је прије десетак година мајором у Загребу.

Краљ Вилим III. боловао је дуго времена, пак се је његова смрт вељани очекивала.

Усљед ових догађаја имаде данас у Европи пет држава, којима управљају регенти. У Шпанској влада на име 4 годишњег краља Алфонса краљица-регентика Марија Кристина, у Низоземској краљица-регентика Ема (разлика је у добу међу њима само 11 данах), у Баварској принц регент Луидолд на име умоболнога краља Отона, у Србији тројна регентика на име краља Александра, у Брауншвеигу принц-регент Албрехт пруски, за? — то се још негна. Н. Н.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

БЕРЛИН, 8 дец. — „Рајхсцандидат“ јавља: Висман је наредио Емин паци да се врие, јер сметаше напредовању и не слушаше никакве заповједи.

РИМ, 8 дец. — По интерпелацији о оставци Сепемит-Доде и Болитија развила се жива преширка у камару. Понашање Криспијево одобрило се велјком већином.

БИОГРАД, 8 дец. — Овдје се брзо очекује ц. руски министар Персијани.

БУКУРЕШТ, 8 дец. — Приједлог адресе примљен је и почела је расправа о члановима.

БУКУРЕШТ, 9 дец. — Како је у расправи о адреси опозиција напала на владу због тобожњег војног уговора с Аустро-Угарском, Лаховари изјављује да нема таква уговора. Док тројни савез буде одржавао јевропски мир, Румунија ће уживати у плодовима тог мира; но отолен је далеко до савеза с Аустро-Угарском. Румунија има на уму само своју корист. Што је Краљ Румунски био у Инду и министар војни при мановрима у Ердељу, то свједочи пријатељство између двије државе.

РИМ, 10 дец. — Примајући адресу камаре, рекао је Краљ, да је тврдо наумио довести у ред финансије без икаква вишег намета. Јевропски мир помоћније развитак Италије

ЛОНДОН, 12 децембра. — Намијењеник противника Царелових забрат је у Килкени велјком већином у парламенат.

БИОГРАД, 12 дец. — У нар. скуштини, при расправи закона о министарској одговорности, напме оних чланова који одређују казне за министре који би премаотисали какав указ којим се вријеђа устав, — сви говорници радикални говоре за поштрење казне. — Министар Ј. Баја мисли, да у данашњим приликама није вјеровати да ће ко вријеђати устав. Тај члан закона враћен је одбору.

БЕЧ, 13 дец. — Договори између Србије и Аустро-Угарске о обнови трговачког уговора почеће мјесеца јануара.

БЕРЛИН, 13 дец. — Новине мисле, да ће се пруски Landtag брзо распустиити. — Одкуп Султану Занзибарском платиће се 27 о. м. а влада ће Њемачка заузети занзибарско приморје.

ПАРИЗ, 13 дец. — Сједнице камаре закључене су, пошто је буџет примљен.

БИОГРАД, 13 дец. — Скупштина је одлучила, да се министри, који би пристали да се устав обустави, о суде на 15—20 година тамнице.

БИОГРАД, 14 дец. — Скупштина је примила закон о министарској одговорности.

ПЕТРОГРАД, 14 дец. — „Journal St. Pétersbourg“ побија одлучно глас, да се (китајска) покрајина Шенси отворила руској трговини и да су се поставили руски консулати у Ланчуру и Синганфу.

СРИЈЕДАЦ, 14 дец. — Сабрање примило неколико буџета и свршиће свој посао у суботу. Буџет војни за 1891 чини 19,891.972 франка, према прошлој години у 4,722.319 фр. мање.

КАЛЕНДАРИ ЗА 1891.

ГРЛИЦА календар црногорски. Цијена 34. новч.
ОРАО велики српски илустровани календар. 50 новч.
Велики ГОДИШЊАК, српски народни илустровани календар. 50 новч.
ГОДИШЊАК велики календар. 35 новч.
ГОДИШЊАК календар. 33 новч.
РУЖИЦА календар са доста лијепог прича. 20 новч.
ДОМИШЉАН са књигом и циганске дојетке. 30 новч.
СОБО са књигом српске народне пјесме из српског устанка 1804 до 1815 20 новч.
ПОЛАЖЕНИК са књигом житије светог Петра и Павла. 20 новч.
ЦРН ГОРАЦ са књигом српске народне пјесме о јунаштву црногорском 20 новч.
БОСАНАЦ са књигом, и најодбрањеније пјесме ускочко хајдучке. 20 новч.
ЗИДНИ календар велики обширно уређен. 30 новч.

Цетиње, 4 децембра 1890.

КЊИЖАРА ИВАНИШЕВИЋА.

ОБЈАВА.

Број 228.

Овијем се отвара јавно нагјенање на вишу кућу Ђурка Гојкова Марковљанина.

Кућа се налази у општини цетињској у Медовици, а граничи од истока: пут општински; од запада: кућа Филипа Мићунова; од сјевера: кућа Марка Ивановића; од југа: мања кућа Ђурка Гојкова Марковљанина.

Кућа је сувомеђа, залијењена клаком, покривена сламом, а преграђена за два мјеста.

Рок нагјенању траје до 15 јануара 1891.

Ко до поменутога дана највишу цијену понуди, ономе ће се предати поменута кућа као његова властитиост.

Цетиње, 11 децембра 1890.

Из Канцеларије

Управитељства општине цетињске.

ПРОГРАМ СВЕЧАНЕ БЕСЈЕДЕ

КОЈУ ПРИРЕЂУЈЕ

ЦЕТИЊСКА ЧИТАОНИЦА

У НЕДЈЕЉУ 16. ДЕЦЕМБРА

У СЛАВУ ИМЕН-ДАНА ЊЕГОВЕ СВЈЕТЛОСТИ

КЊАЗА-НАШЉЕДНИКА.

I. Бесједа.

II. Игранка.

- 1) Нашљедников марш, спјевао и компоновао Шпиро Огњеновић, пјева уз пратњу на гласовиру дјешовити збор.
- 2) Говор г. дра. Лаза Томановића.
- 3) Српска Импровизација Бр. 2. од Толлингера, свира г. проф. Толлигер.
- 4) Што се боре мисли моје, пјева уз пратњу на гласовиру гђца. Милена Огњеновићева.
- 5) Уломак из „Хараци“ од Мажурапића, декламује г. проф. Душан Јовановић.
- 6) Там гдје стоји... компоновао Лисински, пјева мушки збор.
- 7) „Валса из Фауста“ од Гуно-а, изводи на виолини г. Вимер.
- 8) На те мисли... пјева женски збор уз пратњу гласовира и тамбурице.
- 9) Гусле.
- 10) Убој... од Зајца, пјева мушки збор.

- 1) Црногорско оро
- 2) Мазурка
- 3) Кадриј
- 4) Грамблан
- 5) Зетско коло
- 6) Валса
- 7) Кадриј
- 8) Српско коло
- 9) Шотска
- 10) Мазурка
- 11) Кадриј
- 12) Брза полка.

ОГЛАСИ.

ЧАСОВНИК БУДИЛНИК, ноћу освјетљен.

Прве врсте 2 фиорина 95 новчића.
С календаром 3 фиор. 75 новчића.
Готово 20 сантима висок.
El. Mayr, Wien I., Bauernmarkt 12.

Мимо сваку другу новину!

ОПШТА КУХИЊСКА НАПРАВА.

Коју је признала париска свјетска и бечка пољопривредна изложба, да је најпрактичнија, најкориснија и најпотребнија за сваку кућу, продата је у обје изложбе, у више милијона комада.

Тој направи задивно се сваки живи ко га је гођ видио, и домаћице и дјеча, и селјаци и властела и т. д. и тако је чудно учинио, да су стигле силне наруџбине, одма по првијем огласима о тој чудноватој справи.

„Невјероватно па ипак истинито“

Та справа надмаша све досадашње проналаске и може се употребити за ове потребе:

За 1 минут може се том справом ожулити, огрети или исјећи, по вољи, крупније или ситније, 1 кило кртоле, рене, роткве, хрена, лука, краставаца, свакога воћа и т. д.

За 2 минута може се зготовити масла, скорупа или повлаке, за по минута цијене од млијека, шодо-а и т. д.

Даље служи и као микроскоп; увеличава сваку ствар 400 пута, те је много корисна за испитивање јела и пића.

Таква направа од трајне ковине и са неопштењем перима стоји само 3 франка

докле још има спреме.

Шаље само за готово или на ривал су једини

пошљачки завод

S. Altman

Wien, I., Dominikanerbastei, 23.

(10—15)

500

пута увеличана види се свака ствар кроза скоро пронађена

Чудотворни Микроскоп за шпак

који је зато пренотребан за сваког тргов-

ца, учитеља, ученика, па потреба ни користан још и за сваку кућу ради испитивања јела и пића. Уза њ се добиња и луна која је много корисна кратковидима при читању.

Шаље се само за готово или за поштанске марке, цијена

— 2 франка 50 сантима,

без трошка за сав Исток.

D. Klekner,

(10—20) Wien, I. Postgasse 20.

ЧУЈ, ЧУЈ, ЧУЈ!

Обрадујте одмах своју домаћицу јутрос пронађеном кухињском справом, од које је више милијона комада продато на париск ј свјетској и бечкој пољопривредној изложби.

Још никад невиђена

та справа служи за ове потребе: За 1 минут можете од млијека или скорупа личинити масло, а за по минута млијечну цијену, цијену или пуч од јаја и т. д.

За 1 минут можете ожулити, огрети или исјећи 1 кило кртоле, лука, краставаца, роткве, рене и т. д., крупно или ситно, по вољи.

Даље служи та справа као микроскоп; при испитивању јела и пића види се кроза њ свака стварчица 400 пута виша.

Таквој справи састављеној из неопште типе ковине и пера цијена је премалена са 3 франка 50 сантима.

Та пренотребна справа, ради своје нечувене цијеноје, уведена је већ у све фамилије бечке и париске и може се добити само у моје старославне фирме, за готово или на ривалсу у све крајеве свијета.

D. Klekner,

Wien, I., Postgasse 20.

(10—20)

ЈЕФТИНЕ, ЛИПЕПЕ И ЕЛЕГАНТНЕ

КОЧИЈЕ

од 170 флор. а. в. и више. — Лана кола (Sandläufer), Фаетони (Милорд), Батарди и затворене кочије као и мртвачка кола. Увијек у највећем избору готових на складшту,

Цијеници бадава и франко.

ЈОСИП БОГДАН,

творничар кочија у Будимпешти.

Творница: Pfauenngasse Nro. 10—12. Складште: Museumring Nro. 10—19 und fauengasse Nro. 7. (9—10)